

Η ΖΩΗ ΜΙΑΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΟΣ

Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

ΕΛΘΣ—γράφει η μεγάλη Γαλλίς καλλιτέχνης Σάρα Μπερνάρ στα «Απομνημονεύματά» της, διηγούμενη την παιδική της ηλικία—Ξέρτασε ή ώρα του γάμιματος. Προσεκλιμένοι τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη ἦσαν ἡ θεία μου Ροζίνα, ἡ δασκάλα μου, δεσποινίς ντὲ Μπραμπέντερ, ὁ νουνός μου κ' ὁ δούξ ντὲ Μορνύ, παλιός φίλος τοῦ πατέρα μου καὶ τῆς μητέρας μου.

Τὸ γαίμα ἠπώθηε πολὺν θλιβερό γιὰ μένα, γιατί περιμένα μ' ἀγωνία ν' ἀκούσω τί θ' ἀποφάσιζε τὸ οἰκογενειακὸ συμβούλιο γιὰ τὴν τύχη μου. Ἡ δεσποινίς ντὲ Μπραμπέντερ με ἀνέγραψε νὰ τρώω με γλυκὰ λόγια καὶ με κινήσεις γεμάτες τρυφερότητα.

Ἐξαιρνα, χωρίς λόγο, ἄρχισα νὰ κλαίω. Τότε ἡ ἀδελφή μου ξέστασε στὰ γέλια καὶ μοὶ εἶπε :

— Γιατί κλαίς ; Δὲν ξέρεις ποῦ ἄρχισα εἶνε τὰ μάτια σου ἔτσι... Τῆς μαμάς δὲν τῆς ἀρέσουν καθόλου τὰ κλάματα... Δὲν εἶν' ἔτσι, μαμά ;

— Γιατί κλαίτε ; με ρώτησε κ' ὁ δούξ ντὲ Μορνύ.

Μὰ ἐγὼ δὲν τοῦ ἀπάντησα, μολοντί ὁ δούξ μοῦ ἐπιβαλλόταν κάποιος. Ἦταν γλυκὴ καὶ εἶρον καὶ ἤξερα ὅτι κατείχε τὴν μεγαλειότητα θεοῦ μέσ' στὴν Αἰὼν ἡ' ὅτι ἡ οἰκογένειά μου περιφρανεύταν γιὰ τὴ φιλία του.

— Γιατί τῆς εἶπα, ὅτι μετὰ τὸ γαίμα θὰ γίνῃ οἰκογενειακὸ συμβούλιο γι' αὐτὴ, ἀπάντησε ἡ μητέρα. Ἐμε σταγίμεις πού αὐτὸ τὸ κορίτσι μ' ἀπογοητεῖ !

Τέλος, διταν τελείωσε τὸ γαίμα, ἡ μαμά μοῦ εἶπε νὰ σερβίρω τὸν καφέ. Βοηθουμένη ἀπὸ τὴ γορὰ ὑπηρετριά Μαργαρίτα, γέμισα τὰ φλιτζάνια καὶ τὰ πηγά στὸ σαλόνι, διου βρισκόνοισαν τότε οἱ προσκαλεσμένοι.

Εἶδα ἐκεῖ καὶ κάποιον νεοφερμένο, τὸν συμβολαιογράφου τῆς Χάρθης κ. Κ... τὸν ὁποῖο ἀντιπαθούσα τρομερά. Αὐτός θ' ἀντιπροσώπευε στὸ συμβούλιο τὴν οἰκογένεια τοῦ πατέρα μου, ὁ ὁποῖος εἶχε πεθάνει στὴ Χάρθρη ἀπὸ συνθήκες ἀνεξήγητες καὶ μυστηριώδεις.

Ἡ παιδικὴ μου ἀντιπάθεια πρὸς τὸν συμβολαιογράφου αὐτὸν δὲν μ' ἀτατούσε. Ἐμαθε ἀργότερα, ὅτι ἦταν ἀδυσπῆχτος ἐχθρός τοῦ πατέρα μου. Ἦταν ἐξ ἄλλου τόσο ἄσχημος... Εἶχε μὰ ὄρη τραγιμένη πρὸς τὰ ἐπάνω, σάν νὰ τὸν εἶχαν κρεμάσει ἐπὶ ὄρα ἀπ' τὰ μαλλιά. Εἶχε μαλλιά κόκκινα καὶ ἀχτένιστα. Τὰ γυαλιά του τὸν ἔκαναν ὀκτώα πὸ ἀντιπαθητικό. Ὁ! τί κακὸς ἀνθρώπος πού ἦταν !

Ἡ φτωχὴ μου γαγά, ἡ ὁποία, ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ πατέρα μου, δὲν ἔβγαυε καθόλου ἔξω κ' ἔκλαυε τὸ παιδί τῆς, εἶχε δώσει ὅλη τῆς τὴν ἐμπιστοσύνη σ' αὐτὸ τὸν ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἦταν ἐπὶ πλείον ὁ ἐκτελεστής τῆς διαθήκης τοῦ πατέρα μου. Ἔτσι ὁ συμβολαιογράφος αὐτός διαχειριζόταν ὅπως ἤθελε τὴν περιουσία πού μοὶ εἶχε ἀρῆσει ὁ φτωχός μου πατέρας. Ἡ περιουσία αὐτὴ θὰ περιοχόταν στὴν κατοχὴ μου, μονάχα διταν θὰ παντρευόμουν, ἡ δὲ μητέρα μου ἔπαυε τὸς τόκους τῆς γιὰ νὰ τοῦς χρησιμοποιοῦ γιὰ τίς σπουδές μου.

Στὸ σαλόνι βρισκόταν κ' ὁ θεῖος μου Φέλιξ Φόρ, καθισμένος κοντὰ στὸ τζάκι, καθώς κ' ὁ οἰκογενειακός μας φίλος κ. Μεντιέ.

Ὅταν οἱ καλεσμένοι ἦσαν τὸν καφέ τους, μὰ μικρὴ σιωπὴ ἀπλώθηκε μέσ' στὸ σαλόνι. Ὁ δούξ ντὲ Μορνύ θέλησε τότε νὰ φύγῃ, μὰ ἡ μητέρα μου τὸν κράτησε, λέγοντάς του :

— Μείνατε... Θὰ μᾶς δώσετε κ' ἔσεις τὴ συμβουλὴ σας.

Ὁ δούξ κίνησε τότε κοντὰ στὴ θεία μου Ροζίνα, μαζὺ με τὴν ὁποία ἐφλερτάρισε λίγο.

Ἡ μαμά εἶχε πλησιάσει στὸ παράθυρο καὶ τὸ ὄραῖο τῆς προφίλ διαγαροῦσαν καθρὸ καὶ λαμπρὸ. Φαινόταν ξένη σὲ ὅσα γινόντουσαν γύρω τῆς.

Ὁ φτωχὸς συμβολαιογράφος σηκώθηκε, ἐνὼ ἐγὼ μαζεύνουμιν κοντὰ στὸ θεῖο μου Φέλιξ Φόρ.

— Λοιπόν, συγκεντρωθήκαμε ἐδῶ γιὰ τὴ μικρὴ... γιὰ ν' ἀποφασίσουμε γιὰ τὸ μέλλον τῆς...

Ὁ Δούξ ντὲ Μορνύ.

Ἐγὼ ἄρχισα νὰ τρέμω.
— Ναι, εἶτε ὁ κ. Μεντιέ γελώντας, καὶ φαίνεται πὸς ἡ μικρὴ θέλει νὰ γίνῃ καλόγρη.

— Ἄ! μὰ! ἔκανε ὁ δούξ ντὲ Μορνύ στὴ θεία μου Ροζίνα.

Ἐκεῖνη τοῦ ἀπάντησε μ' ἕνα «Σοῦ!», ἐνὼ ἡ μαμά ἀναστέναξε.

— Μὰ πρέπει νὰ εἶνε κανεὶς πλούσιος, γιὰ νὰ μετῆ σὲ μοναστήρι, κ' ἡ μικρὴ δὲν ἔχει πενήτα, μούγκρισε ὁ κακὸς συμβολαιογράφος.

Τότε ἐγὼ φηθύρισα στὴ δεσποινίδα ντὲ Μπραμπέντερ :

— Ἐχοῦ τὰ χρήματα πού μ' ἄφησε ὁ πατέρας μου.

Ὁ συμβολαιογράφος ὅμως μ' ἄκουσε καὶ μοῦ ἀπάντησε :

— Ὁ πατέρας σου σοῦ ἄφησε χρήματα γιὰ νὰ παντρευθῆς...

— Ἐ, κ' ἐγὼ, τοῦ φώναξα, θὰ παντρευθῶ τὸν καλὸ Θεό!

Καὶ ἡ φωνὴ μου ἦταν αὐτὴ τῆς φροῶ ἀποφασιστικῆ. Εἶχα γίνει κατακόκκινη κ' ἐννοιωθα μέσα μου τὴν ἐπιθυμία καὶ τὴ θέληση νὰ παλαίψω. Δὲν φοβόμουν πιά.

Προχώρησα ὡς τὴ μέση τοῦ σαλονίου καὶ φώναξα σταθερά :

— Θέλω νὰ γίνω μοναχὴ! Τὸ θέλω!... Ξέρω πὸς ὁ πατέρας μου μοῦ ἄφησε χρήματα γιὰ νὰ παντρευθῶ, μὰ ξέρω ἐπίσης, ὅτι ἡ μοναχὴς παντρευόμουν τὸ Σοῦτῆρα. Ἡ μαμά μοῦ εἶπε πὸς δὲν θὰ τὴν ἐννοιῶσε ἂν γίνω μοναχὴ. Ἄφου λοιπόν δὲν θὰ λυθῆ αὐτὴ, θὰ γίνω. Μ' ἀγαποῦν περισσότερο στὸ μοναστήρι ἀπὸ δῶ !...

Ἀμέσως ὅλοι ἔορξον ἕνα βλέμμα πρὸς τὴ μαμά, ἡ ὁποία ἦρθε ἐλαφρὰ τοῦς ὄμους τῆς. Τὰ βλέμματα αὐτὰ φαινόνοισαν γεμάτα μοιρῆς κ' ἐννοιῶσα τὴν καρδιά μου νὰ σπύγγεται. Μετανοιομένη κίολας, πλησίασα τὴ μητέρα μου, τὴν ἀγκάλιασα τρυφερά καὶ τῆς εἶπα :

— Δὲν εἶν' ἀλήθεια, ὅτι θέλω, ὅτι θέλω νὰ γίνω μοναχὴ κ' ὅτι αὐτὸ δὲν θὰ σὲ λυτήση ;

Ἡ μαμά μοῦ χάζευε τὰ μαλλιά, γιὰ τὰ ὁποία ἦταν περήφανη καὶ μοῦ ἀπάντησε :

— Ὁ! Θὰ λυθῆ πολὺ! Ξεχνᾶς πὸς ἔπειτ' ἀπὸ τὴν ἀδελφή σου, ἐσὺ μοῦ εἶσα τὸ προσωδέστερο πλάσμα στὸν κόσμο !

Εἶπε τὰ λόγια αὐτὰ με φωνὴ γλυκεῖα καὶ ἀργὴ καὶ ἀκούγοντάς τῃ, μοῦ φάνηκε πὸς ἄνοιγα τὸ καταράκιμα ἐνὸς μικροῦ καταρράκτη.

Ἐπειτ' ἀπ' αὐτὸ, ἄρχισα νὰ περιφέρωμιν στὸ σαλόνι, πηγαίνοντας ἀπ' τὸν ἕνα στὸν ἄλλο κ' ἐκθέτοντας σὲ ὅλους τοὺς λόγους, γιὰ τοὺς ὁποῖους ἤθελα νὰ γίνω μοναχὴ.

Τέλος ὁ δούξ ντὲ Μορνύ, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀρῆσει νὰ πλητή, σηκώθηκε καὶ εἶπε :

— Ξέρετε τί νὰ τὸ κάνετε αὐτὸ τὸ κορίτσι ; Νὰ τὸ βάλετε στὸ Κοκσερβατουάρο.

Μὲ χιτήρησε συγχρόνως φιλικά στὸ μάγουλο, φέλησε τὸ χέρι τῆς θείας μου καὶ ἀφοῦ χαρέτησε τοὺς κυρίους, τὸν ἄκουσα νὰ λήθῃ στὴ μαμά, καθώς τῆς φιλιούσε τὸ χέρι :

— Ἀκολουθήστε τὴ συμβουλὴ μου καὶ βάλετε τὴ στὸ Κοκσερβατουάρο.

Καὶ ἔφυγε.

Ἐγὼ κίπτασα με ἀπορία ὅλο τὸν κόσμο γιὰ τὴ λέξι «Κοκσερβατουάρο» με εἶχε πλημμυρίσει ἀπὸ ἀγωνία. Τί νὰ ἦταν τίχα αὐτὸ τὸ Κοκσερβατουάρο ;

Ἐπειτα ἔσκωπε πρὸς τὴ δασκάλα μου, διδα Μπραμπέντερ, γιὰ νὰ τὴν ρωτήσω. Μὰ αὐτὴ εἶχε δαγκώσει τὰ χεῖλη τῆς καὶ φαινόταν σοκαρισμένη, ὅπως διταν ὁ νουνός μου ἔλεγε κανένα χοντὸ ἀστειὸ στὸ τραπέζι.

Ὁ θεῖος μου Φέλιξ Φόρ κίπταξε τὸ παρτέτο ἀφηρημένος. Τὰ μάτια τοῦ συμβολαιογράφου ἔλαμπαν ἀπὸ μοχθηρία. Ἡ θεία μου ἡ Ροζίνα χαμογελοῦσε πονηρά. Ὁ κ. Μεντιέ κοινοῦσε τὸ κεφάλι του, λέγοντάς : «Ἴσως ;» «Ποὺς ξέρεις ;» «Χι! Χι!», ἐνὼ ἡ φίλη τῆς μητέρας μου κυρία Γκεράρ, ἔκανε θλιμμένη καὶ χλωμὴ καὶ με κίπταξε με ἀπειρη τρυφερότητα.

Τὶ ἦταν λοιπόν αὐτὸ τὸ Κοκσερβατουάρο, πού εἶχε ἀναστατώσει ὅλο τὸν κόσμο; Μοῦ φαινόταν πὸς καθέννας εἶχε διαφορετικὴ ἐντύπωση γι' αὐτὸ. Ἐξαιρνα, μέσα στὴ γενικὴ στενοχώρια, ὁ νουνός μου φώναξε ἀπότομα :

— Εἶνε πολὺ ἀδύνατη γιὰ νὰ γίνῃ ἠθοποιός !

— Δὲν θέλω νὰ γίνω ἠθοποιός ! φώναξα ἐγὼ.

— Πῶς μιλᾶς, ἀφοῦ δὲν ξέρεις τί εἶνε; εἶτε ἡ θεία μου.

— Ξέρω!... Ξέρω! φώναξα ἐγὼ. Ἡθοποιός εἶνε ἡ Ραζήλ.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Ἡ συνέχεια.